

Quickscan Wet Natuurbescherming

Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet Natuurbescherming Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld

Gorredijk, mei 2020

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet Natuurbescherming. Rho Adviseurs/ Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld. Rapport 20091. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	6
2.3	Zoogdieren	6
2.3.1	Vleermuizen	6
2.3.2	Overige zoogdieren.....	7
2.4	Reptielen en amfibieën	9
2.5	Vissen	11
2.6	Ongewervelden	11
2.7	Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	12
2.8	Houtopstanden	13
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	14
3.1	Overzicht beschermde soorten	14
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	14
3.2.1	Algemene broedvogels	14
3.2.2	Zorgplicht	14
3.2.3	NatuurNetwerk Nederland	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
Wnb Soortbescherming.....		- 1 -
Vogels en verstoring		- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....		- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen		- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....		- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming		- 3 -
Natura 2000-gebieden		- 3 -
Wnb Houtopstanden		- 3 -

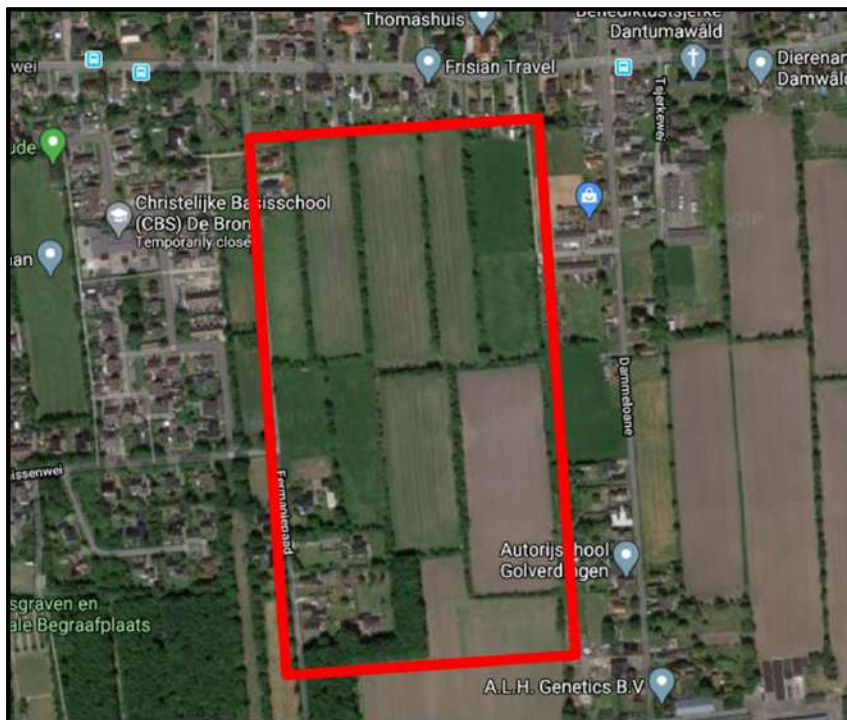
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens maximaal 20 nieuwbouw woningen te realiseren verdeeld over meerdere agrarische percelen nabij het Prikkebosk te Damwâld.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenumen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied te Damwâld (Bronnen: Rho Adviseurs, www.google.com/maps).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op maandag 27 april 2020 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (11°C, windkracht 2, zeer licht bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt zuidoostelijk binnen de bebouwde kom van Damwâld en bestaat uit meerdere rechthoekige percelen met een agrarische invulling. De velden worden van elkaar gescheiden door sloten en bomenrijen. De bomenrijen bestaan veelal uit elzen met enkele wilgen. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt het Prikkebosk, waarvan een klein gedeelte onderdeel uitmaakt van het plangebied. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Damwâld, evenals agrarisch gebied doorkruist door sloten en boomwallen en het Prikkebosk.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van maximaal 20 nieuwbouw woningen op een gedeelte van de percelen. Hiernaast bestaat de mogelijkheid voor het realiseren van tuinen op overige delen van deze percelen. Binnen het planvoornemen zullen enkele ontsluitingen door de bomenrijen en sloten worden aangelegd, welke als paden tussen de percelen zullen functioneren. Aan de oostzijde van het plangebied wordt de waterhuishouding verbeterd. Het hekkelen van de sloten aan deze zijde van het plangebied is hier naar alle waarschijnlijkheid onderdeel van.

Figuur 1.2. impressie van het plangebied

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, grote brandnetel, paardenbloem, madeliefje, braam (spec.), ridderzuring, fluitenkruid en kleeftkruid. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: paardenbloem, braam (spec.), kleeftkruid en madeliefje.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Ten tijde van het veldbezoek zijn in het plangebied twee boomnesten aangetroffen, waarvan één in het zuidelijk gelegen gedeelte van het Prikkebosk en één in een noordelijk gelegen elzensingel (figuur 2.2). Beide nesten betroffen resten van oude nesten en waren ten tijde van het veldbezoek niet in gebruik.

Rond beide nesten zijn geen sporen van gebruik door roofvogels (uitwerpselen en braakballen) aangetroffen. Hoewel het broedseizoen voor veel soorten reeds is begonnen, kunnen diverse soorten, zoals sperwers en boomvalken nog tot broeden komen. Rond de nesten zijn echter geen sporen van recente bouw aangetroffen, zoals verse takken of bladeren. Gezien de huidige staat van de nesten is het onwaarschijnlijk dat deze nog voor het einde van het broedseizoen in gebruik genomen zullen worden. De aanwezigheid van jaar rond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op jaar rond beschermde nesten van vogels die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen; kerkuil, huismus en gierzwaluw. Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden zijn echter geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van jaar rond beschermde nesten van bovengenoemde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. De aangetroffen boomnesten (boven) en de locaties hiervan binnen het plangebied (onder, bron: www.google.com/maps).

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt veel mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen houtduiven en kraaiachtigen tot broeden komen in elzensingels en het gedeelte van het Prikkebosk binnen het plangebied.

- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte boomholten. Binnen het plangebied zijn op diverse locaties boomholten aangetroffen (figuur 2.3). Alle aangetroffen boomholten zijn echter op basis van nadere inspectie ongeschikt gevonden als verblijfplaatsen van vleermuizen. De boomholten liepen veelal niet voldoende door in de bomen. Boomholten die wel groot genoeg waren, liepen niet naar boven door binnen de boom. Wanneer een boomholte niet naar boven doorloopt binnen een boom, is deze ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, doordat deze aan de binnenzijde blootgesteld is aan neerslag. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied zijn geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. Ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

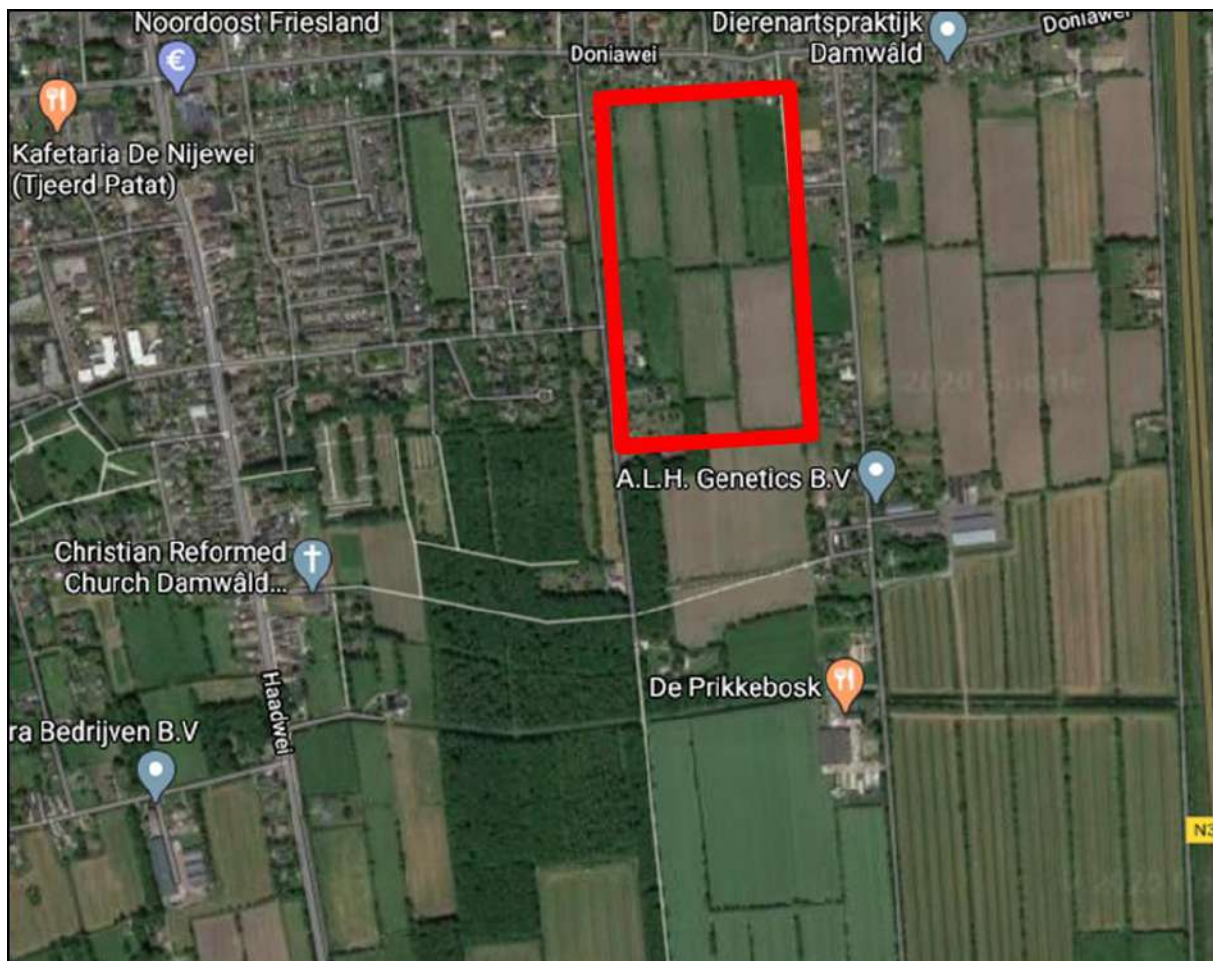

Figuur 2.3. aangetroffen (ongeschikte) boomholten binnen het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt.

De elzensingels binnen het plangebied vormen mogelijk een vliegroute voor diverse soorten vleermuizen tussen de bebouwde kom van Damwâld en het zuidelijk gelegen Prikkebosk (figuur 2.4). De omgeving biedt echter dusdanig veel alternatieven in de vorm van bomen- en huizenrijen dat er binnen het plangebied geen sprake is van een essentiële vliegroute.

Het plangebied vormt mogelijk ook een onderdeel van een groter foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Ook in dit geval biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieven en kan ook de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Het plangebied (rood) vormt mogelijk een vliegroute tussen Damwâld en het zuidelijk gelegen bos. De omgeving biedt echter alternatieven.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan de aanwezigheid van soorten als otter en boomarter binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten. In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (figuur 2.5). Op basis van de afwezigheid van geschikte oever- en watervegetatie in de sloten binnen het plangebied, is het grootste gedeelte hiervan ongeschikt bevonden als leefgebied van waterspitsmuizen.

Het enige geschikte gedeelte bevindt zich aan de zuidoostzijde binnen het plangebied en bestaat uit een deel van een sloot met suboptimale watervegetatie. Aan beide zijden van dit gedeelte van de sloot zijn echter delen gevonden welke niet jaarrond waterhoudend zijn (figuur 2.6). Naar alle waarschijnlijkheid is ook het geschikte gedeelte niet (volledig) jaarrond waterhoudend. Hierdoor vormt slechts een zeer klein stuk (enkele meters) van de betreffende sloot suboptimaal leefgebied voor waterspitsmuizen. De kans dat er in dit kleine stukje waterspitsmuizen aanwezig zijn is dusdanig klein dat het voorkomen van een vitale populatie onwaarschijnlijk is.

Figuur 2.5. Waarnemingen van waterspitsmuizen (groen omlijnd) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

Figuur 2.6. Een klein suboptimaal geschikt leefgebied voor waterspitsmuizen (links), welke aan beide zijden niet jaarrond waterhoudend is (rechts).

Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals de veldmuis. Hoewel deze soort is vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere licht beschermde soorten voorkomen, zoals de veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied beschermde reptielen voorkomen.

In het gebied Zwagermieden ten oosten van het plangebied zijn enkele waarnemingen van heikikker bekend (figuur 2.7). Echter, binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aangetroffen voor deze soort, doordat de oevers van de sloten veelal steil aflopen. Hiernaast valt een groot gedeelte van de sloten binnen het plangebied naar alle waarschijnlijkheid enkele maanden per jaar droog. De aanwezigheid van leefgebied van de heikikker binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Ook de aanwezigheid van andere soorten beschermde amfibieën, zoals poelkikker en rugstreeppad binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen.

Figuur 2.7. Waarnemingen van heikikker (groen omlijnd) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

Binnen het plangebied kunnen andere lichter beschermde (vrijgestelde) amfibieën voorkomen, zoals de bruine kikker. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Fryslân, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen en amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen wellicht beschermde soorten voor, zoals de bruine kikker. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort welke redelijkerwijs binnen het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Echter, op basis van het ontbreken van geschikte oever- en watervegetatie, de afwezigheid van waarnemingen in de omgeving (bron: NDFF) en doordat een groot deel van de sloten binnen het plangebied niet jaarrond waterhoudend zijn kan de aanwezigheid van de grote modderkruiper binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

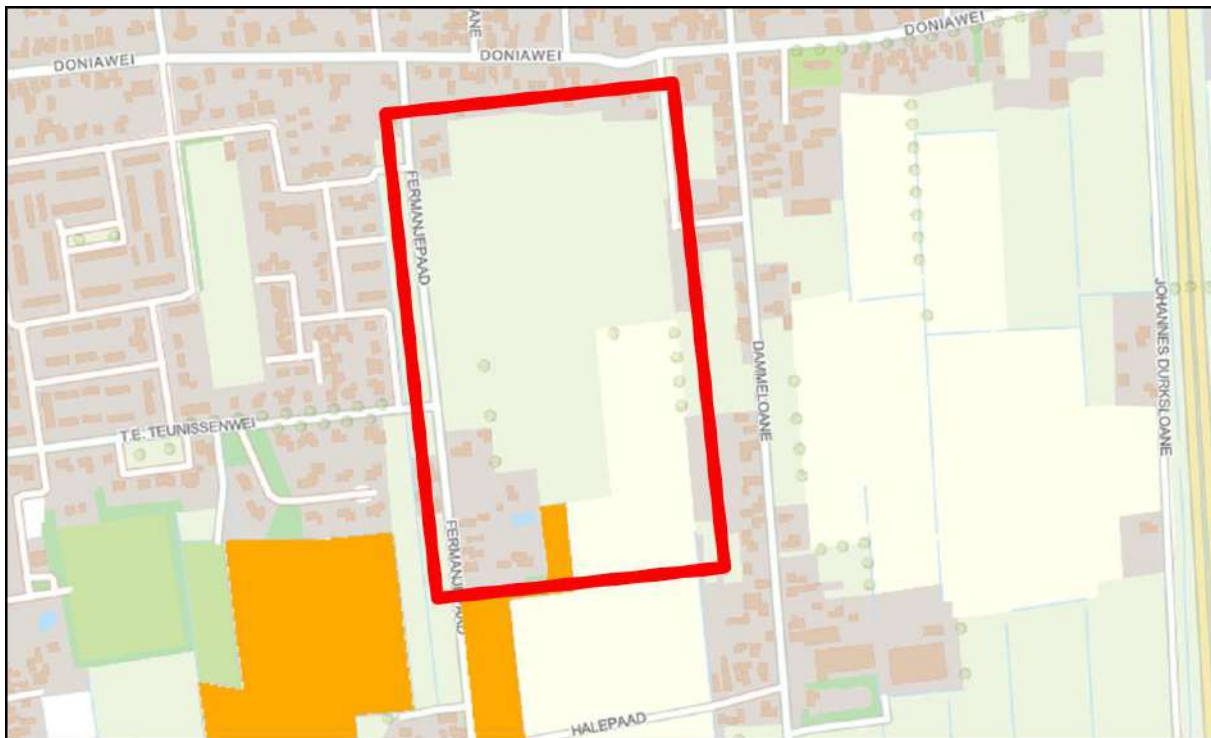
Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater binnen het plangebied kunnen negatieve effecten op beschermde libellen(larven) op voorhand worden uitgesloten. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is een enkele vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied. Het plangebied valt niet onder het Natura2000 en is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân).

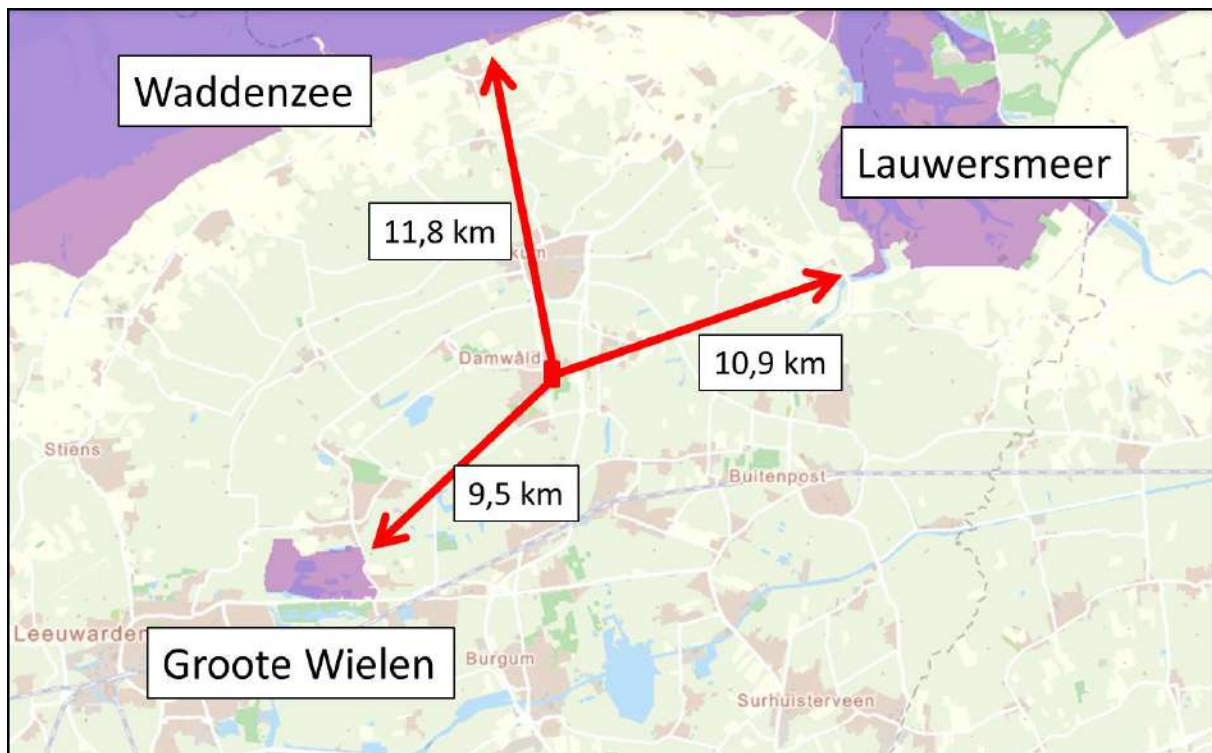
Binnen het planvoornemen wordt er in een gedeelte van het Prikkebosk, zuidelijk binnen het plangebied, mogelijk een wandelpad gerealiseerd (figuur 1.3). Het Prikkebosk valt onder het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) (figuur 2.8). Doordat het planvoornemen zich in dit gebied beperkt tot het realiseren van een wandelpad, kunnen negatieve effecten op NNN mogelijk worden voorkomen. Geadviseerd wordt om dit eventuele wandelpad in overleg met bevoegd gezag (provincie Fryslân) te realiseren en om deze onverhard te maken. Hierdoor is het niet nodig om mobiele werktuigen in te zetten en kan verstoring als gevolg hiervan worden voorkomen. Tevens wordt geadviseerd om bij het realiseren van het wandelpad geen bomen te kappen. Wanneer hieraan wordt voldaan kunnen negatieve effecten op het NNN naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. Een klein gedeelte van het plangebied (rood omlijnd) valt onder het NatuurNetwerk Nederland (oranje) (bron: Kaarkenkijldoos Provincie Fryslân).

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 9,5 km, 10,9 km en 11,8 km afstand van de Natura2000 gebieden Groote Wielen, Lauwersmeer en Waddenzee (respectievelijk, figuur 2.9). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (diverse verbouw- en herstelwerkzaamheden) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van vrachtvervoer. Vanwege de afstand tot de dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden kunnen naar ons inzicht negatieve effecten op Natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot op voorhand worden uitgesloten. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een Aeriusberekening benodigd is.

Figuur 2.9. Natura2000 gebieden in de omgeving van het plangebied (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

- Een klein gedeelte van het plangebied valt onder het NatuurNetwerk Nederland. Wanneer de realisatie van het betreffende eventuele wandelpad in overleg met bevoegd gezag worden uitgevoerd, het pad onverhard wordt gemaakt en er geen bomen worden gekapt, kunnen negatieve effecten naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op Natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden delen van de bestaande elzensingels verwijderd. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Dantumadeel voor meer informatie hierover.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna, en overige partijen in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Alle		Ja				X	Zorgplicht

Overige partij	Aandachtspunt	Advies
NatuurNetwerk Nederland	Werkzaamheden binnen NNN	Eventuele realisatie van het wandelpad binnen het NNN in overleg met bevoegd gezag. Dit wandelpad tevens onverhard maken en geen bomen kappen.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Informeer bij de gemeente Dantumadeel

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden komen waarschijnlijk vogels tot broeden waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

3.2.2 Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv veldmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.3 NatuurNetwerk Nederland

In het zuidwestelijke deel van het plangebied wordt mogelijk een wandelpad gerealiseerd binnen een gebied dat onder het NNN valt. Geadviseerd wordt om dit wandelpad in overleg met bevoegd gezag te realiseren en om negatieve effecten op het NNN voor zover mogelijk te voorkomen.

Hieraan kan worden voldaan door bijvoorbeeld een onverhard wandepad te realiseren, in plaats van een verhard wandelpad. Hierdoor kan de inzet van mobiele werktuigen en de verstoring op het gebied als gevolg hiervan worden voorkomen. Tevens wordt geadviseerd om de kap van bomen voor de eventuele realisatie van dit wandelpad te voorkomen.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **NatuurNetwerk Nederland:** Eventueel wandelpad realiseren in overleg met bevoegd gezag (Provincie Fryslân), onverhard maken en tevens de kap van bomen voorkomen.
- **Houtopstanden:** Er is mogelijk sprake van een meld en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Dantumadeel voor meer informatie hierover.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Google maps

<https://www.google.com/maps>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturazoo00/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Naturazoo00 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturazoo00/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Quickscan Flora & Fauna Omgevingswet

Prikkebosk te Damwâld

(Actualisatie)

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Flora & Fauna Omgevingswet Prikkebosc te Damwâld (Actualisatie)

Leeuwarden, februari 2025

In opdracht van:

Gemeente Dantumadiel

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk & rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX B.V. (2025). (Actualisatie) Quickscan Flora & Fauna Omgevingswet/ Prikkebosc te Damwâld. Rapport 24299. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	10
2.5	Amfibieën	10
2.6	Vissen	11
2.7	Ongewervelden	11
2.8	Gebiedsbescherming.....	11
	Stikstofgevoeligheid.....	12
2.9	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Ow Soortbescherming	- 1 -
	Ow Gebiedsbescherming.....	- 4 -
	Ow Houtopstanden	- 5 -

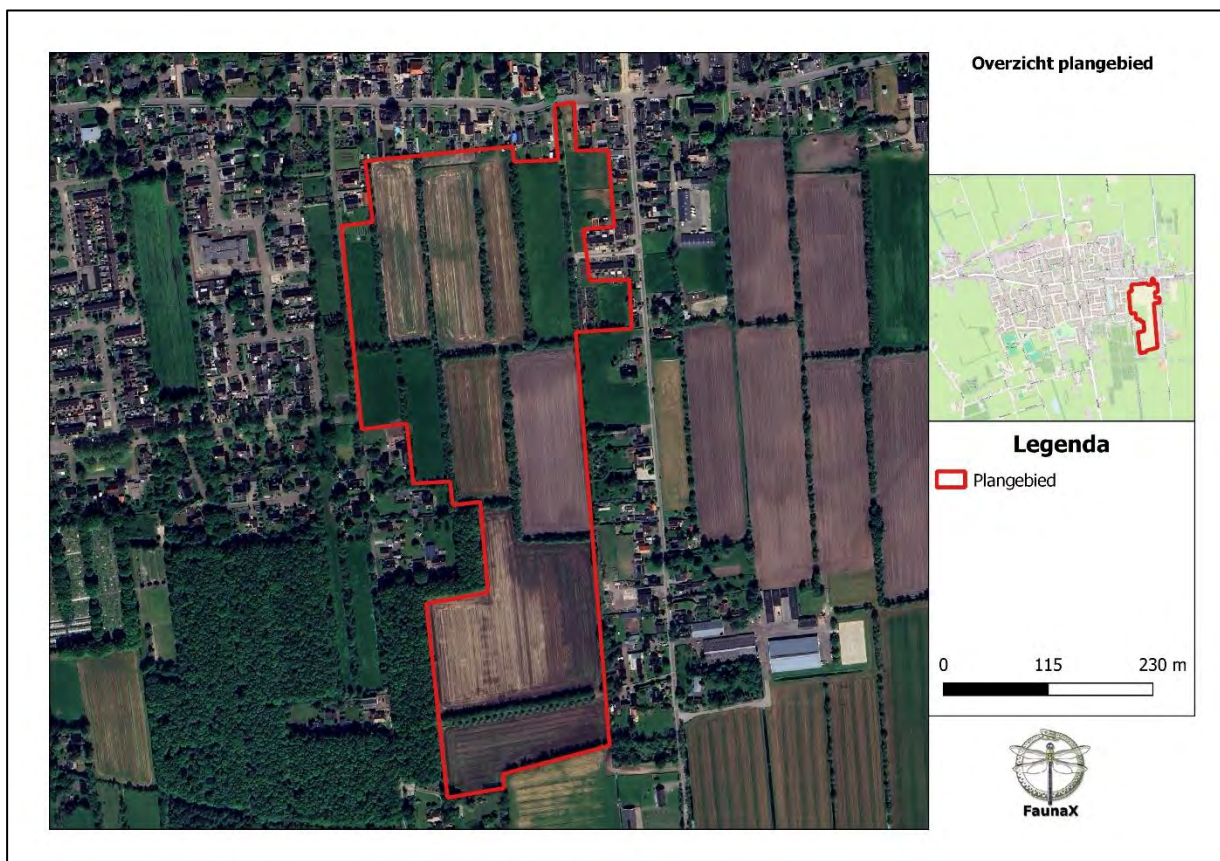
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens diverse nieuwbouwwoningen te realiseren nabij het Prikkebosk te Damwâld. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. In 2020 is voor dit planvoornemen reeds een ecologische Quicksan uitgevoerd (rapport 2009¹). Deze Quicksan is sindsdien echter verouderd. Daarnaast zijn de kaders van het plangebied sinds 2020 aangepast. Hierdoor is een actualisatie van de destijds uitgevoerde Quicksan benodigd.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland, weidevogelgebieden en/of ganzenfoerageergebieden), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenumen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Omgevingswet (hierna Ow) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Damwâld.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Omgevingswet beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden en/of houtopstanden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van gemeente Dantumadiel heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op 23 januari 2025 en vond plaats onder frisse weersomstandigheden (6 °C, windkracht 4, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten. De kaders van het plangebied dat tijdens deze Quickscan aan de vigerende natuurwetgeving is getoetst zijn bepaald aan de hand van informatie verstrekt door de opdrachtgever.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Omgevingswet worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Omgevingswet zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het NatuurNetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit een aantal percelen met een ten tijde van dit schrijven agrarische bestemming die zich grotendeels buiten de bebouwde kom van Damwâld bevinden. Tussen en rond de agrarische percelen die onderdeel van dit plangebied zijn lopen sloten en bomenrijen. De bomenrijen bestaan grotendeels uit elzen met daartussen enkele wilgen. Het plangebied wordt deel begrenst door woningen binnen de bebouwde kom van Damwâld en deels door vergelijkbare agrarische percelen. Aan de zuidwestzijde wordt het plangebied begrenst door een bosgebied. De ruimere omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Damwâld, evenals agrarisch gebied, doorspekt met sloten en houtwallen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van diverse nieuwbouwwoningen binnen het plangebied. Als onderdeel van dit planvoornemen worden binnen het plangebied bomen gekapt en (delen van) sloten en greppels gedempt ten behoeve van het realiseren van ontsluitingen naar omliggende wegen. In het zuiden van het plangebied is men voornemens nieuwe elzensingels en bos te realiseren en bestaande elzensingels en bos te herstellen. In figuur 1.2. wordt een schets van de beoogde toekomstsituatie weergegeven.

Figuur 1.2. Een schets van de beoogde toekomstsituatie binnen het plangebied (Roenom, 2023).

Figuur 1.3. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie binnen het plangebied werd ten tijde van het veldbezoek veelal gedomineerd door grassen, waartussen soorten als ridderzuring, smalle weegbree, paardenbloem, glad biggenkruid en ooievaarsbekken werden aangetroffen. Tijdens het veldbezoek werden geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Ow beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden binnen het plangebied zijn te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

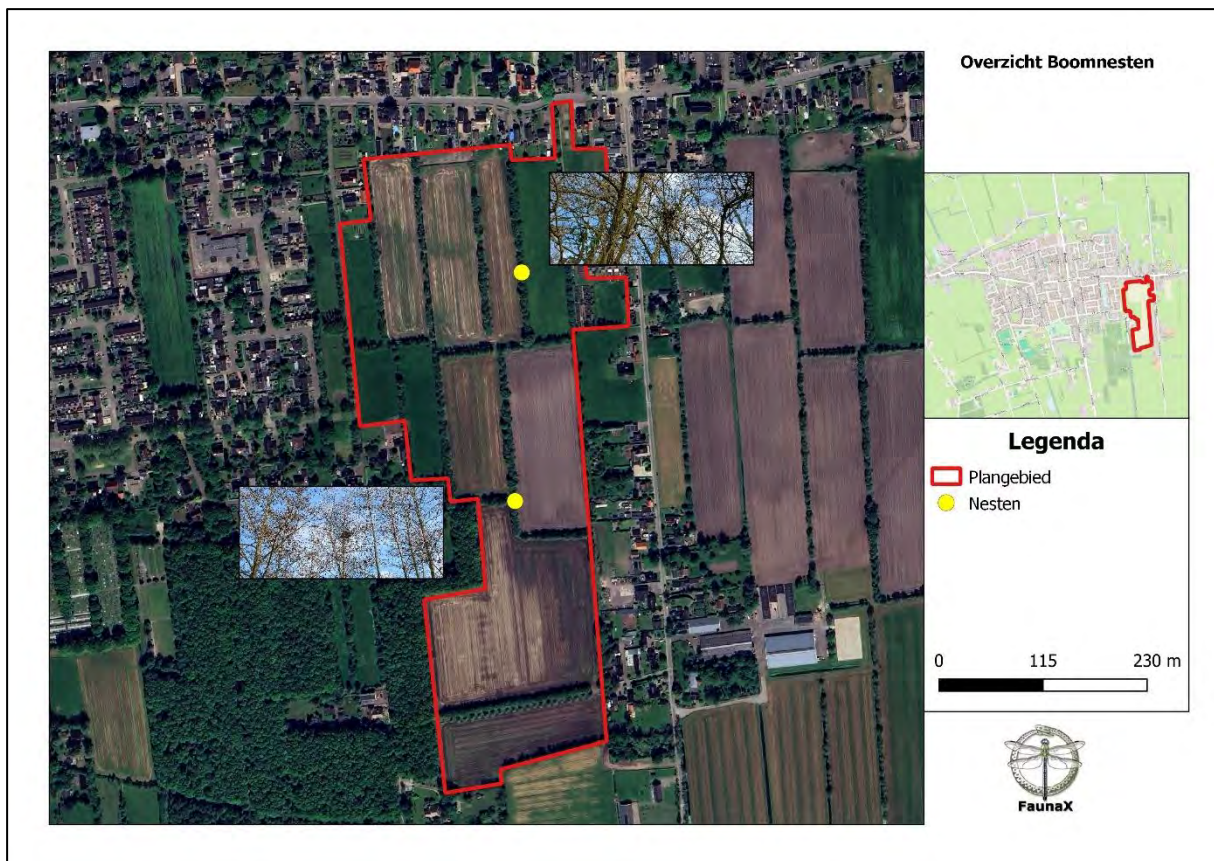
Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Het plangebied is gecontroleerd op dergelijke nesten, maar ook op boomholten waarin bijvoorbeeld spechten tot broeden kunnen komen. Tijdens de in 2020 uitgevoerde Quicksan werden binnen het plangebied twee boomnesten aangetroffen (Bureau FaunaX, 2020). Beide nesten waren tijdens het veldbezoek in 2025 niet langer aanwezig. De reden van deze afwezigheid is niet bekend. Mogelijk zijn de nesten sindsdien uit de bomen gewaaid.

Tijdens het veldbezoek in 2025 werden echter elders opnieuw twee nesten aangetroffen. Beide nesten worden weergegeven in figuur 2.1. Het meest noordelijke nest is relatief klein en bevindt zich in een vlier. Een tweede nest, ten zuiden van de eerste, bevindt zich in een zwarte els en betreft een groter, bolvormig nest. Gezien deze vorm gaat het hier waarschijnlijk om het nest van een kraaiachtige, zoals ekster. Dergelijke nesten worden geregeld overgenomen door roofvogels, waaronder soorten als boomvalk en ransuil. Het kan in beide gevallen niet op voorhand worden uitgesloten dat dit jaarrond beschermde nesten betreffen.

Tijdens het veldbezoek werden geen holten aangetroffen waarin bijvoorbeeld spechten tot broeden kunnen komen.

Figuur 2.1. Binnen het plangebied werden twee boomnesten aangetroffen.

Gebouwbroeders

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van vogelsoorten die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen, zoals huismus, ringmus, gierzwaluw, huiszwaluw en kerkuil. Binnen het plangebied staan echter geen kunstwerken waarin dergelijke soorten tot broeden kunnen komen. Hoewel woningen rond het plangebied eventueel wel nestgelegenheid voor deze soorten bieden, bevinden deze woningen zich naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van het planvoornemen. Negatieve effecten op jaar rond beschermde nesten van dergelijke soorten als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek werden binnen het plangebied roepende huismussen gehoord. Het plangebied is derhalve waarschijnlijk onderdeel van een functionele leefomgeving van huismussen. Gezien de ligging van het plangebied in een omgeving die wordt gekenmerkt door vergelijkbare percelen biedt deze omgeving echter voldoende alternatief en kan ons inziens op voorhand worden uitgesloten dat het planvoornemen gepaard zal gaan met negatieve effecten op de lokale gunstige staat van instandhouding (GSvI) van deze soort.

- De aanwezigheid van een tweetal jaar rond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op andere jaar rond beschermde nesten, dan wel essentiële functionele leefomgevingen van vogelsoorten waarvan de nesten jaar ronde bescherming genieten als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Het plangebied en de omgeving daarvan biedt broedmogelijkheden voor dergelijke vogelsoorten. Zo kunnen soorten als houtduif, Turkse tortel en ekster tot broeden komen in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied en bieden sloten broedgelegenheid voor watergebonden vogelsoorten, zoals de wilde eend en meerkoet. De nesten van deze soorten genieten in dit geval geen jaarronde bescherming, maar zijn wel beschermd op het moment dat er sprake is van een actief broedgeval. Het broedproces van deze soorten vindt over het algemeen plaats in de broedperiode, welke grofweg loopt van 15 maart tot 15 juli. Deze periode kan echter eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden. Wat van belang is, is of er sprake is van een actief broedgeval. Zo ja, dan is deze beschermd.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. Tijdens het veldbezoek werden geen boomholten aangetroffen die in potentie verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen herbergen. De enige holten die werden aangetroffen waren, net zoals in 2020, ondiep en niet gebufferd genoeg (figuur 2.2). Binnen het plangebied staan tevens geen kunstwerken waarin vleermuizen kunnen verblijven. Hoewel de woningen rond het plangebied wel verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen herbergen, bevinden deze woningen zich naar ons inzicht buiten de invloedsfeer van het planvoornemen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Binnen het plangebied werden slechts voor vleermuizen ongeschikt bevonden boomholten aangetroffen.

Foerageergebieden en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen zijn ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De elzensingels binnen het plangebied zijn waarschijnlijk onderdeel van één of meer vliegroutes van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Gezien de ligging van het plangebied binnen een omgeving die wordt gekenmerkt door vergelijkbare houtwallen, biedt deze omgeving naar ons inzicht voldoende alternatieve vliegroutes voor deze vleermuizen en gaan de werkzaamheden niet gepaard met negatieve effecten op essentiële vliegroutes.

Het plangebied is waarschijnlijk ook onderdeel van een groter foerageergebied van vleermuizen. Ook in dit geval biedt de omgeving alternatieven, waaronder vergelijkbare elzensingels, houtwallen, bosranden en waterpartijen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van veel overige beschermde zoogdiersoorten binnen het planvoornemen kan op voorhand worden uitgesloten aan de hand van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Binnen het plangebied werden bijvoorbeeld geen nesten van eekhoorns of voor boommarters geschikte boomholten aangetroffen. Tevens werden geen burchten of sporen van dassen of bevers aangetroffen en bevindt het plangebied zich buiten het verspreidingsgebied van soorten als de grote bosmuis. Uitzondering hierop wordt gevormd door de drie kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel, evenals de watergebonden soort waterspitsmuis.

Kleine marterachtigen

Sinds het inwerking treden van de Omgevingswet op 1 januari 2024 genieten de drie in Nederland voorkomende kleine marterachtigen wezel, bunzing en hermelijn niet langer vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen. Leefgebied van deze soorten wordt doorgaans gevormd door gebieden met voldoende dekking, veelal in de vorm van bodem-dekkende vegetatiestructuren. Binnen het plangebied is dergelijke dekking veelal aanwezig in de vorm van elzensingels met een rijke ondergroei, zoals bramen. Tijdens het veldbezoek werden verdeeld over het plangebied een aantal oude muizengangen gevonden die ogenschijnlijk zijn uitgegraven door een klein roofdier, zoals een bunzing (figuur 2.3). Van deze soort is tevens een recente (2023) waarneming bekend uit een perceel ten westen van het Vermaningsbos, waar het plangebied aan grenst (bron: NDFF). Ook van de soorten wezel en hermelijn zijn echter recente (<5 jaar) waarnemingen bekend uit de omgeving van Damwâld (bron: NDFF). De aanwezigheid van schuilplaatsen, dan wel voortplantingsplaatsen van deze soorten binnen het plangebied kan ons inziens niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Voor kleine marterachtigen geschikte bodem-dekkende vegetatie in een elzensingel binnen het plangebied (boven) en een ogenschijnlijk uitgegraven muizengang in het plangebied (onder).

Waterspitsmuis

Het leefgebied van de waterspitsmuis wordt veelal gevormd door waterrijke omgevingen met voldoende dekking, doorgaans in de vorm van ontwikkelde oevervegetatiestructuren, zoals rietkragen. In de Quicksan uit 2020 werd geconcludeerd dat langs de sloten binnen het plangebied dekking slechts spaarzaam aanwezig is, dan wel dat de sloten niet-jaarrond waterhoudend zijn (Bureau FaunaX, 2020). Van deze situatie was tijdens het veldbezoek in 2025 nog steeds sprake. Hoewel uit de ruimere omgeving van Damwâld (ter hoogte van De Westereen en Kollum) recente (<5 jaar) waarnemingen van waterspitsmuizen bekend zijn, kan de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

In het plangebied kunnen, naast de bovengenoemde soorten, tevens zoogdiersoorten aanwezig zijn die binnen de provincie Fryslân ten tijde van dit schrijven zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Voor dergelijke soorten dient men zich te houden aan de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (Bijlage I).

- De aanwezigheid van (schuilplaatsen van) kleine marterachtigen binnen het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (het leefgebied van) andere zoogdiersoorten, zoals de das, boommarter, eekhoorn en waterspitsmuis als gevolg van het planvoornemen kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. Uit het Houtwiel, op ca. 3 km afstand van het plangebied is een populatie ringslangen bekend (bron: NDFF). Het plangebied biedt voor deze soort naar ons inzicht geen geschikt habitat. Hoewel eventueel kan worden overwinterd in de wortelzone van bomen binnen het plangebied, ontbreekt het aan geschikt foerageergebied en ei-afzetplekken. Dit, gepaard met de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde bekende populatie, maakt dat de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied op voorhand kan worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde reptielen, waaronder de ringslang binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit de omgeving van het plangebied zijn recente (<5 jaar) waarnemingen bekend van de soort heikikker (bron: NDFF). De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied werd in 2020 uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Deze conclusie blijft in deze Quicksan gehandhaafd. Doordat veel sloten niet jaarrond-waterhoudend zijn en alle sloten relatief intensief worden beheerd bieden deze geen geschikt voortplantingswater voor heikikkers. Doordat in de nabije omgeving van het plangebied tevens geen geschikt voortplantingswater aanwezig is, kan ook de aanwezigheid van landhabitat van deze soort op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied komen wel andere, lichter beschermde amfibieën voor. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde amfibieën binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs voor kan komen binnen het plangebied is de grote modderkruiper. Deze soort staat in Nederland bekend als poldervis, waarvan het leefgebied doorgaans bestaat uit sloten met een goed ontwikkelde sliblaag. De dichtstbijzijnde recente (<5 jaar) waarneming van deze soort uit de omgeving van het plangebied is afkomstig uit een sloot ter hoogte van Triemen (bron: NDFF). De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied werd in 2020 uitgesloten aan de hand van de afwezigheid van jaarrond-waterhoudende watergangen met daarin een voldoende ontwikkelde sliblaag (Bureau FaunaX, 2020). De situatie is sindsdien niet veranderd. De conclusie uit de Quickscan uit 2020 blijft derhalve gehandhaafd.

- De aanwezigheid van beschermde zoetwatervissen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

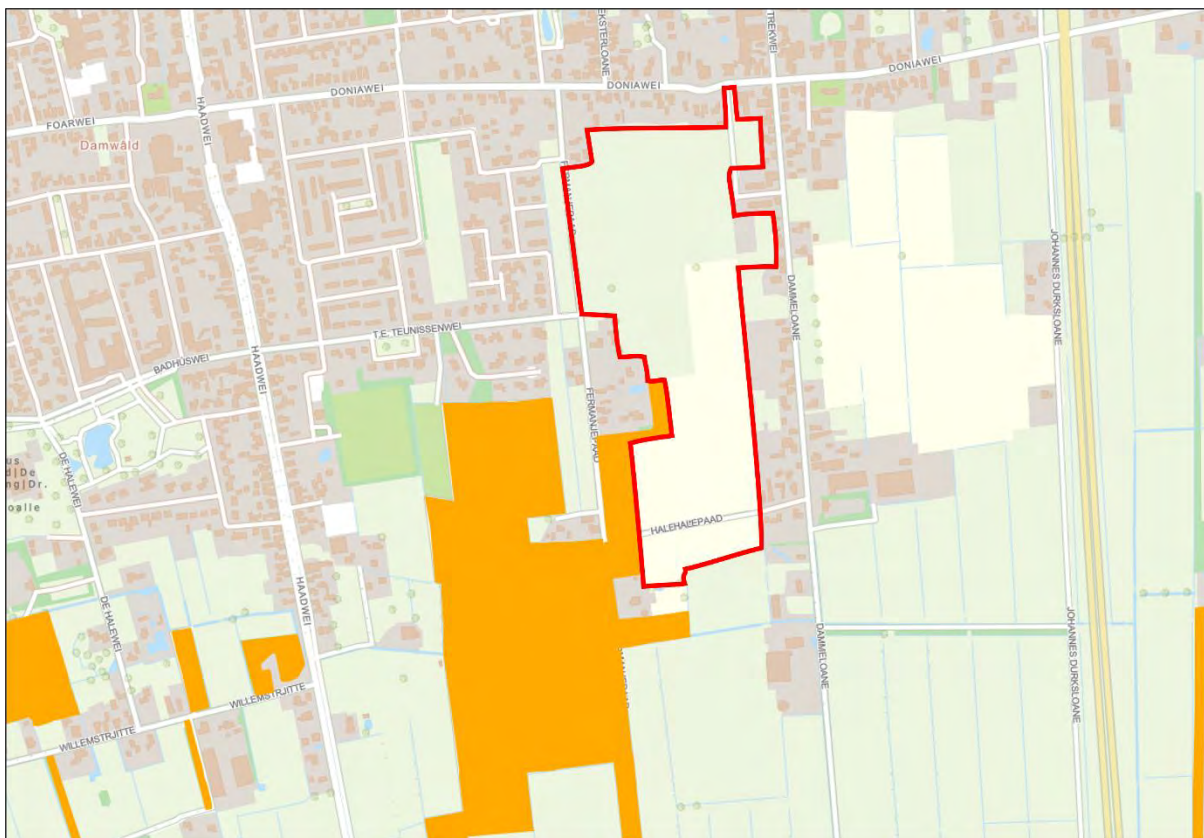
2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Ow beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo werden tijdens het veldbezoek geen waardplanten van beschermde dagvlinders aangetroffen en worden binnen het planvoornemen geen wateren aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten. Negatieve effecten op dergelijke soorten als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is één vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied. Het plangebied is geen onderdeel van een weidevogelkansgebied, ganzenfoerageergebied of Natura2000-gebied. Tevens bevindt het plangebied zich op aanzienlijke (>1 km) afstand van dergelijke gebieden. Het plangebied wordt echter wel begrenst door een onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN) (Figuur 2.4). Specifiek betreft dit een gebied dat is aangewezen als “Natuur buiten NNN”. Omdat dit geen hoofdzakelijk deel van het NNN betreft, kunnen negatieve effecten op het NNN als gevolg van externe werking naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten, mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd en eventuele broedvogels derhalve niet worden verstoord. In dit geval kunnen negatieve effecten op de doelstellingen van dit gebied ons inziens op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Het plangebied (rood omlijnd) wordt begrensd door een gebied dat is bestempeld als “Natuur Buiten NNN” (oranje vlak) (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân).

- Negatieve effecten op de doelstellingen van beschermde gebieden (anders dan als gevolg van stikstofuitstoot) als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het plangebied bevindt zich op circa 9,3 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied Groote Wielen (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen worden onder andere diverse nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Hierbij komt waarschijnlijk extra stikstof vrij, bijvoorbeeld als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen. Mogelijk is voor de voortgang van het project een AERIUS-berekening benodigd. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze.

- Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van meer dan 20 bomen buiten de bebouwingscontour houtkap kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het plangebied bevindt zich buiten bestaand stedelijk gebied (bron: DSO Viewer). Daarnaast worden binnen het planvoornemen bomen gekapt, waarbij mogelijk sprake is van bovenstaande omstandigheden. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Omgevingswet, onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art 11.37 Bal	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene Broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Vogels	Jaarrond beschermde boomnesten	Mogelijk	X				Nader onderzoek.
Zoogdieren	Kleine marterachtigen	Mogelijk			X		Nader onderzoek.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja					Specifieke zorgplicht.
Gebieds-bescherming	NNN	Ja					Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Gebieds-bescherming	(extra) Stikstofuitstoot	Ja					Informeren bij de provincie Fryslân.
Hout-opstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informeren bij de provincie Fryslân.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces. Een deel van deze soorten betreffen soorten die in de provincie zijn aangewezen als zogenaamde ‘categorie 5’ soorten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Jaarrond beschermde boomnesten

Tijdens het veldbezoek werden twee boomnesten aangetroffen binnen het plangebied waarvan niet op voorhand kan worden uitgesloten dat dit jaarrond beschermde nesten van soorten als boomvalk of ransuil betreffen. Binnen het planvoornemen worden diverse bomen gekapt. Ook indien de bomen waarin deze nesten zich bevinden niet gekapt worden, kunnen de voorgenomen werkzaamheden gepaard gaan met negatieve effecten op eventueel jaarrond beschermde nesten, bijvoorbeeld door verstoring, omdat er op korte afstand van de nesten woningen worden gebouwd. We adviseren derhalve voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan het beste gebeuren aan de hand van een tweetal gerichte veldbezoeken in het vroege voorjaar.

Indien een jaarrond beschermd nest wordt vastgesteld, dient hiervoor een vergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag in deze, de provincie Fryslân. Deze vergunning wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Kleine marterachtigen

De aanwezigheid van leefgebied, inclusief schuil- en voortplantingsplaatsen van de soorten wezel, hermelijn en bunzing binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Met het oog op het planvoornemen kunnen negatieve effecten hierop tevens niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren derhalve de aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan het beste gebeuren aan de hand van gericht naderonderzoek, dat bestaat uit het plaatsen van struikrovers binnen het plangebied op voor kleine marterachtige gunstige locaties. Deze struikrovers worden gevuld met lok-voer en een cameraval en blijven voor een periode van 2 maanden tussen juni en half november in het veld staan. Op basis van de beelden die worden verzameld kan worden bepaald of het plangebied onderdeel vormt van het leefgebied van deze soorten.

Eventueel kan, indien dit is overlegd met en goedgekeurd door de provincie Fryslân, direct worden overgegaan tot een vergunningstraject, waardoor nader onderzoek mogelijk kan worden overgeslagen. Hiermee kan tijdswinst worden behaald, maar het verdient de vermelding dat een dergelijk traject gepaard kan gaan met extra kosten, doordat uit wordt gegaan van de aanwezigheid van alle drie deze soorten en derhalve voor alle soorten dient te worden gecompenseerd en gemitigeerd. Bureau FaunaX B.V. staat regelmatig in contact met het bevoegd gezag over dergelijke casussen en is u hier graag bij behulpzaam.

Specifieke zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze en andere soorten geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht schrijft voor dat men bijvoorbeeld verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan onder andere tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken dat dieren kunnen ontsnappen, bijvoorbeeld door sloten en greppels in één richting te dempen. De specifieke zorgplicht geldt voor de fysieke leefomgeving, inclusief elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

NatuurNetwerk Nederland

Het plangebied wordt begrensd door een deel van de NNN dat is aangewezen als “Natuur Buiten NNN”. We adviseren de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. Deze periode loopt grofweg van 15 maart – 15 juli. Indien men hieraan kan voldoen kunnen negatieve effecten op de doelstellingen van dit gebied ons inziens op voorhand worden uitgesloten. Als dit niet mogelijk is, adviseren we de werkzaamheden uit te voeren onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. Deze begeleiding vindt onder andere plaats in de vorm van broedvogelchecks kort voor en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

(extra)Stikstofuitstoot

Voor de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden is mogelijk een AERIUS-berekening benodigd. We adviseren te informeren bij het bevoegd gezag in deze, de provincie Fryslân.

Houtopstanden

Voor de kap van bomen binnen het plangebied is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren hiernaar te informeren bij het bevoegd gezag in deze, de provincie Fryslân.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Om het planvoornemen binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving doorgang te laten vinden, adviseren we de volgende vervolgstappen te ondernemen:

- **Algemene broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Jaarrond beschermd boomnest:** nader onderzoek.
- **Kleine marterachtigen:** nader onderzoek.
- **Overige soorten:** naleven van de specifieke zorgplicht (Bijlage I).
- **NNN:** werken buiten broedperiode.
- **AERIUS-berekening:** informeren bij provincie Fryslân.
- **Houtopstanden:** informeren bij provincie Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bureau FaunaX (2020). Quicksan Wet Natuurbescherming. Rho Adviseurs/ Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld. Rapport 20091. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Roenom (2023). Stedenbouwkundig Plan Prikkebosk Damwâld. Roenom, Leeuwarden.

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/>

DSO Kadaster

<https://viewer.dso.kadaster.nl/viewer?regelsandere=regels>

Google Maps

<https://www.google.com/maps>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c47914of89c88abdd3>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Ow Soortbescherming

De Omgevingswet draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Omgevingswet verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 11.37 en 11.46 in het Besluit activiteiten leefomgeving, hierna Bal). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Binnen de Omgevingswet vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle (op Europees grondgebied) inheemse vogelsoorten, zoals benoemd in artikel 1 van de Vogelrichtlijn geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, opzettelijk te beschadigen, te rapen of nesten van vogels opzettelijk weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort of wanneer de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces of wanneer een activiteit van belang is voor de instandhouding van een soort. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen), de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring of noodzakelijke activiteit. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Habitatrichtlijn

Voor alle soorten die zijn opgenomen onder bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel a), bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (excl. vogels benoemd onder artikel 1 van de vogelrichtlijn) geldt dat het verboden is om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, hun eieren te vernielen of te rapen en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Daarnaast geldt voor de soorten die worden genoemd in bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel b) en

bijlage I van het verdrag van Bern dat het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen verboden is. Dit verbod is niet van toepassing wanneer de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Of dit van toepassing is hangt ook in dit geval af van meerdere factoren, zoals de periode van het jaar waarin jongeren worden geworpen, de bloeiperiode, de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als noodzakelijke activiteit.

Overige in Nederland beschermde soorten

In bijlage IX, onderdeel a van het Bal worden nationaal beschermde soorten genoemd. Het is verboden deze opzettelijk te doden of in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers die zijn opgenomen in deze bijlage te vangen. Het is tevens verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van deze soorten opzettelijk te beschadigen en te vernielen. Hiernaast is het verboden om soorten die zijn opgenomen onder onderdeel b van bijlage IX te plukken, verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen binnen hun natuurlijke verspreidingsgebied. Dit verbod geldt niet voor de soorten bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Ook geldt dit verbod niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Omgevingswet een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Omgevingsverordening 2022 door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2023-13499.pdf>

Tabel 1. Vrijgestelde Verordening Omgevingswet Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaard(middelste groene)kikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Omgevingswet zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting, ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten tweede is het van belang dat er de vrijstelling alleen van toepassing als geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is (artikel 11.59 Bal) en geen andere bevredigende oplossing voorhanden is (Artikel 8,74l, lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving, hierna Bkl).

Ten derde geldt de aangewezen vergunningsvrije activiteit voor de in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening bij betreffende soort genoemde vergunning-vrije activiteiten, middelen en methoden, en indien wordt voldaan aan de aldaar gestelde aanvullende voorschriften.

Ten vierde blijft de zorgplicht, zoals bepaald in artikel 11.27 (Bal) onverminderd van kracht met het toepassen van de hierboven benoemde aangewezen vergunning-vrije activiteit.

Indien bovengenoemde voor ruimtelijke ingrepen vrijgestelde soorten voorkomen binnen een plangebied of buiten een plangebied, maar binnen de invloedssfeer van een planvoornemen, is een vergunning voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 11.27 Bal

Onder de Ow zijn twee vormen van zorgplicht benoemd; een algemene zorgplicht en een specifieke zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat overheden, bedrijven en burgers allen verantwoordelijk zijn voor de leefomgeving.

Wanneer sprake is van specifieke rijksregels, bijvoorbeeld in het geval van ruimtelijke ingrepen wordt deze algemene zorgplicht vervangen door een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). In deze specifieke zorgplicht wordt benoemd dat een handeling onder deze specifieke zorgplicht valt als de persoon die de handeling uitvoert weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook het nalaten van een handeling kan onder deze specifieke zorgplicht vallen. De specifieke zorgplicht voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen kan worden opgedeeld in drie stappen voor de persoon die de handeling uitvoert. Deze persoon is verplicht;

- a. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- b. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- c. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Wanneer ruimtelijke ingrepen betrekking hebben op een rijksmonument of werelderfgoed zijn opties b en c niet aan de orde.

Ow Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

NatuurNetwerk Nederland

Strikt genomen valt slechts een deel van het NNN onder de Omgevingswet aangezien dit deels bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk. In artikel 7.8 Bkl zijn instructieregels opgenomen voor de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Deze wezenlijke kenmerken en waarden worden provinciaal vastgesteld conform artikel 7.7 van het Bkl.

Ook het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in de Omgevingswet. In artikel 7.8 Bkl wordt beschreven dat de regels, die worden opgesteld door de provincies verzekeren dat in ieder geval de kwaliteit en oppervlakte van het NNN niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt behouden en dat, als binnen het NatuurNetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het NNN, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijft.

Natura 2000-gebieden

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd die invloed hebben op een Natura2000-gebied moet onderscheid worden gemaakt tussen een Natura2000-activiteit en een andere type activiteit. Een natura2000-activiteit wordt in artikel 1.1 van de omgevingswet gedefinieerd als een “activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura2000-gebied.” Tenzij sprake is van een vergunningsvrij geval dient voor deze activiteiten een voortoets te worden uitgevoerd.

Hoewel voor andere typen activiteiten of voor vergunningsvrije activiteit geen vergunningsplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Onder de Omgevingswet wordt het Programma stikstofreductie en natuurverbetering, welke tevens onderdeel was van de voormalige Wet natuurbescherming voortgezet. Beleidsregels met betrekking tot intern en extern salderen blijven voorlopig onveranderd. Zo vindt vergunningverlening voor natura2000-activiteiten met stikstofdepositie plaats aan de hand van stikstofdepositieruimte in AERIUS-register.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Zowel de staat als provincies kunnen op basis van artikel 2.44 van de Omgevingswet bijzondere natuurgebieden en in het geval van provincies bijzondere landschappen aanwijzen. In het geval van bijzondere nationale natuurgebieden kunnen deze worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura2000-gebied. In het geval van bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen hanteert de betreffende provincie hierin eigen juridische bescherming. Zo is in sommige provincies een zogenaamde ‘nee, tenzij’-principe van kracht, waardoor sprake is van juridisch beschermingsregime naast het NNN en Natura2000.

Ow Houtopstanden

In Afdeling 11.3 Bal zijn de regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen opgenomen. Het vellen van (een deel van) houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en een herplantplicht (art 11.129 Bal). Deze bescherming geldt alleen voor houtopstanden vanaf 10 are en bomenrijen met meer dan 20 bomen, buiten een zogenaamde 'bebouwingscontour houtkap'. Deze moet worden aangewezen in een omgevingsplan en is hierin terug te vinden. Indien dit niet het geval is, kan een voorloper, zoals de bebouwde kom Wet natuurbescherming of Boswet worden geraadpleegd.

Als uitbreiding hierop is tevens een specifieke zorgplicht van kracht voor het vellen van houtopstanden, het herplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gedaan (art 11.116 Bal). Deze specifieke zorgplicht stelt dat degene die vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in hout uitvoert of in het bezit is van hout verplicht is om nadelige gevolgen op natuurbescherming, instandhouding areaal houtopstanden in Nederland en de bescherming van landschappelijke waarden achterwege te laten, tenzij dit niet redelijkerwijs kan worden gevegd. Indien hier sprake van is, dienen negatieve effecten zoveel mogelijk te worden beperkt en/of ongedaan te worden gemaakt.

Aan deze wetgeving zijn enkele uitzonderingen, naast de reeds genoemde uitzonderingen. Zo zijn houtopstanden op erven of in tuinen, windschermen om boomgaarden, kerstbomen niet ouder dan 20 jaar, kweekgoed, uit populieren of wilgen bestaande wegbeplanting, beplanting langs waterwegen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden, dunningen en beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor de productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaan uit minstens 10.000 stoven/ha/beplantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013 uitgezonderd.

2026

Nader onderzoek

Prikkebosc Damwâld

FaunaX Ecologie

www.faunax.nl

Nader onderzoek

Prikkebosc Damwâld

Leeuwarden, juni 2026

In opdracht van: **Gemeente Dantumadiel**

Uitvoering: FaunaX Ecologie

Veldwerk: Dhr. R. Fokker & dhr. R. Hiemstra

Rapportage: Dhr. R. Fokker

Autorisatie: Dhr. E.P. de Boer

Rapport: 2025-0190 (versie 1)

© FaunaX Ecologie. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding: FaunaX Ecologie (2026). *Nader Onderzoek – Prikkebosc Damwâld. Rapport 2025-0190. FaunaX Ecologie, Leeuwarden.*

Disclaimer: Deze rapportage betreft de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek uitgevoerd door FaunaX Ecologie en is opgesteld ten behoeve van een vergunningprocedure in het kader van de Omgevingswet. Het onderzoek is zorgvuldig uitgevoerd op basis van de ten tijde van het onderzoek beschikbare gegevens, inzichten, terreinomstandigheden en geldende wet- en regelgeving.

Deze rapportage is uitsluitend bedoeld voor het doel waarvoor zij is opgesteld. Gebruik of verspreiding van (delen van) deze rapportage buiten deze context is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van FaunaX Ecologie. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan FaunaX Ecologie, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid.

De rapportage heeft een maximale geldigheidsduur van drie jaar, tenzij gewijzigde omstandigheden, wet- en regelgeving of nieuwe ecologische inzichten aanleiding geven tot een kortere geldigheidsduur.

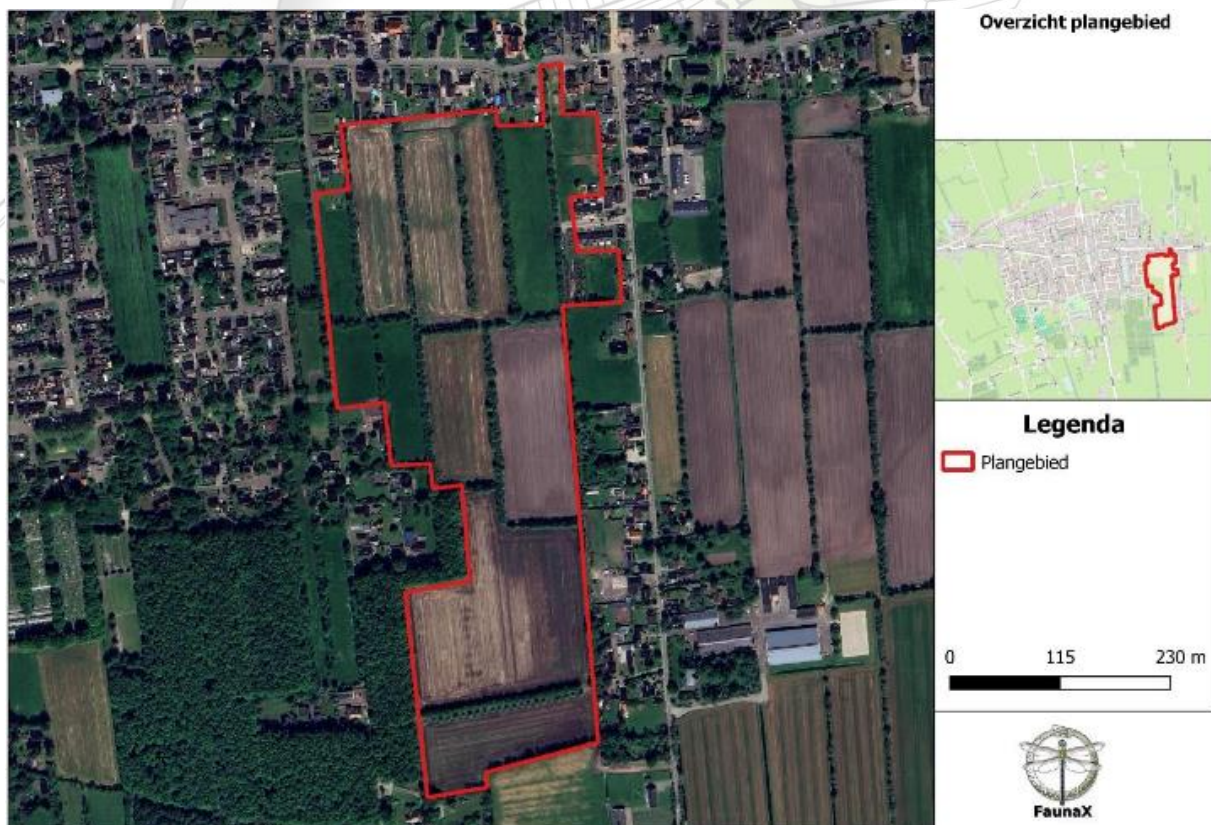
Gegevens afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 aan derden worden verstrekt of openbaar worden gemaakt. Op deze rapportage en de bijbehorende werkzaamheden zijn de DNR 2025-voorwaarden van toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	4
2	METHODIEK	6
2.1	Kleine marterachtigen	6
2.2	Jaarrond beschermde nesten.....	7
3	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	8
3.1	Kleine marterachtigen	8
3.2	Jaarrond beschermde nesten.....	8
4	CONCLUSIES EN ADVIEZEN.....	9
4.1	Kleine marterachtigen	9
4.2	Jaarrond beschermde nesten.....	9
4.3	Overige adviezen	9
5	BRONVERMELDING	10

1 INLEIDING

In januari 2025 heeft FaunaX Ecologie een actualiserende Quicksan Ecologie uitgevoerd op een aantal agrarische percelen die zich grotendeels buiten de bebouwde kom van Damwâld bevinden (Figuur 1). Binnen het plangebied is de initiatiefnemer voornemens diverse nieuwbouwwoningen te realiseren (Figuur 2). Als onderdeel van dit planvoornemen worden binnen het plangebied bomen gekapt en (delen van) sloten en greppels gedempt ten behoeve van het realiseren van ontsluitingen naar omliggende wegen. In het zuiden van het plangebied is men voornemens nieuwe elzensingels en bos te realiseren en bestaande elzensingels en bos te herstellen. Op basis van de Quicksan kon niet worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde soorten en/of hun functionele leefomgeving.

Figuur 1: Bovenaanzicht van het plangebied (rood omlijnd) te Damwâld.

Tijdens de Quicksan werd binnen het plangebied een aantal boomnesten gevonden. Het kon niet op voorhand worden uitgesloten dat deze nesten worden gebruikt door soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals boomvalk of ransuil. Tevens kon de aanwezigheid van leefgebied van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Om deze reden werd geadviseerd nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied (FaunaX Ecologie, 2025).

Het doel van onderhavig onderzoek is het vaststellen dan wel uitsluiten van de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en kleine marterachtigen binnen (de invloedssfeer van) het planvoornemen, zodat beoordeeld kan worden of de voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen zoals opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) onder de Omgevingswet.

Het nader onderzoek is uitgevoerd conform geldende kennisdocumenten van BIJ12 (BIJ12, 2024) en algemeen geaccepteerde onderzoeksmethodieken (Sovon, z.d.-a; Sovon, z.d.-b). FaunaX Ecologie is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens de opgestelde protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen. In onderhavige rapportage worden de toegepaste methodiek, de resultaten van het onderzoek en de daaruit voortvloeiende conclusies en adviezen beschreven.

PLANKAART

LEGENDA

- woonvlekken voor een maximaal totaal van 20 woningen
- beoogd aantal woningen per woonvlek
- beoogd aantal van vijf woningen verdeeld over deze twee woonvlekken
- strook vrij te houden van bebouwing/obstakels (o.a. ten behoeve van onderhoud singels)
- voorzijde kavels c.q. duidelijke gerichtheid woningen op deze zijde
- uitbreiding bestaande tuinen (verzoek omwonenden)
- hobbytuin agrarisch gebruik
- bestaande moestuinen
- bestaand speelveld/speeltuin
- bestaande gebouwen
- bestaande singels en bos
- nieuwe of herbestemde elzensingels en nieuw bos
- toegang door elzensingel
- ontsluiting Fermanjepad SA
- bestaande wegen en paden
- asfaltverbreding Fermanjepad
- kliniekweg
- fiets- en voetpad en noodontsluiting hulpdiensten
- leervak van grassteegels
- verbreding watergang

STEDENBOUWKUNDIGE UITGANGSPUNTEN

- ① De bestaande singels in het gebied worden behouden en versterkt. In oost-westrichting volgt het nieuwe lint de bestaande singelstructuur. Nieuwe woningen worden in de landschappelijke kamers geplaatst.
- ② Langs de singels wordt een strook vrijgehouden ten behoeve van het onderhoud aan de singels.
- ③ Een deel van het Fermanjepad wordt verbreed om Prikkebosk aan te sluiten op de T.E. Tuinlaanweg.
- ④ Aan de oostkant wordt een voet- en fietsverbinding naar de R. de Breestrijte aangelegd, welke tevens dienst doet als noodontsluiting voor de hulpdiensten.
- ⑤ Ten zuiden van en direct achter de bebouwing langs de hoofdontsluiting liggen nog drie woonvlekken. Deze worden ontsloten via een tweede weg die de bestaande singels volgt.
- ⑥ Het zuidelijke pad ontsluit ook de bestaande woning Fermanjepad SA.
- ⑦ Aan het einde van de zuidelijke weg een vlak grassteegels ten behoeve van het opstellen van hulpdiensten en het laden van de vuilniswagen.
- ⑧ Bij bestaande woonpercelen, gelegen aan de kopse kanten van landschappelijke kamers, wordt de opste geboden om tuinen uit te breiden.
- ⑨ De gronden tussen de bestaande en nieuwe kavels worden verlicht voor agrarisch gebruik.
- ⑩ In het zuidelijke deel van het plangebied wordt het bos uitgebreid met dichte bospercelen en smalle open percelen omkaderd door singels.
- ⑪ Twee oude singels met watergangen worden teruggebracht.
- ⑫ Langs één van de singels komt een wandel-/ruiterpad dat het woongebied verbindt met het Halepad.

PRINCIPES WOONVLEKKEN

- Kavels gericht op de noordelijke weg met aandacht voor de hoek/tijlant gericht op het Fermanjepad.
- Kavels gericht op de noordelijke weg met aandacht voor doorkijken en richting van de landschappelijke kamer.
- Woningen vormen samen een groep/leerheid.
- Woningen vormen samen een groep/leerheid dat als geheel gericht is op de noordelijke weg.
- Kavels gericht op de zuidelijke weg met een ondergeschikte positionering tov de woningen aan het lint.
- Woning positioneert zich als zichtbaar element door een opening in de nieuwe singel/erfplanting.

Stedenbouwkundig plan Prikkebosk Damwâld - 12 september 2023

Figuur 2: Schetsmatig overzicht van de beoogde toekomstsituatie binnen het plangebied. Bron: Roenom, 2023.

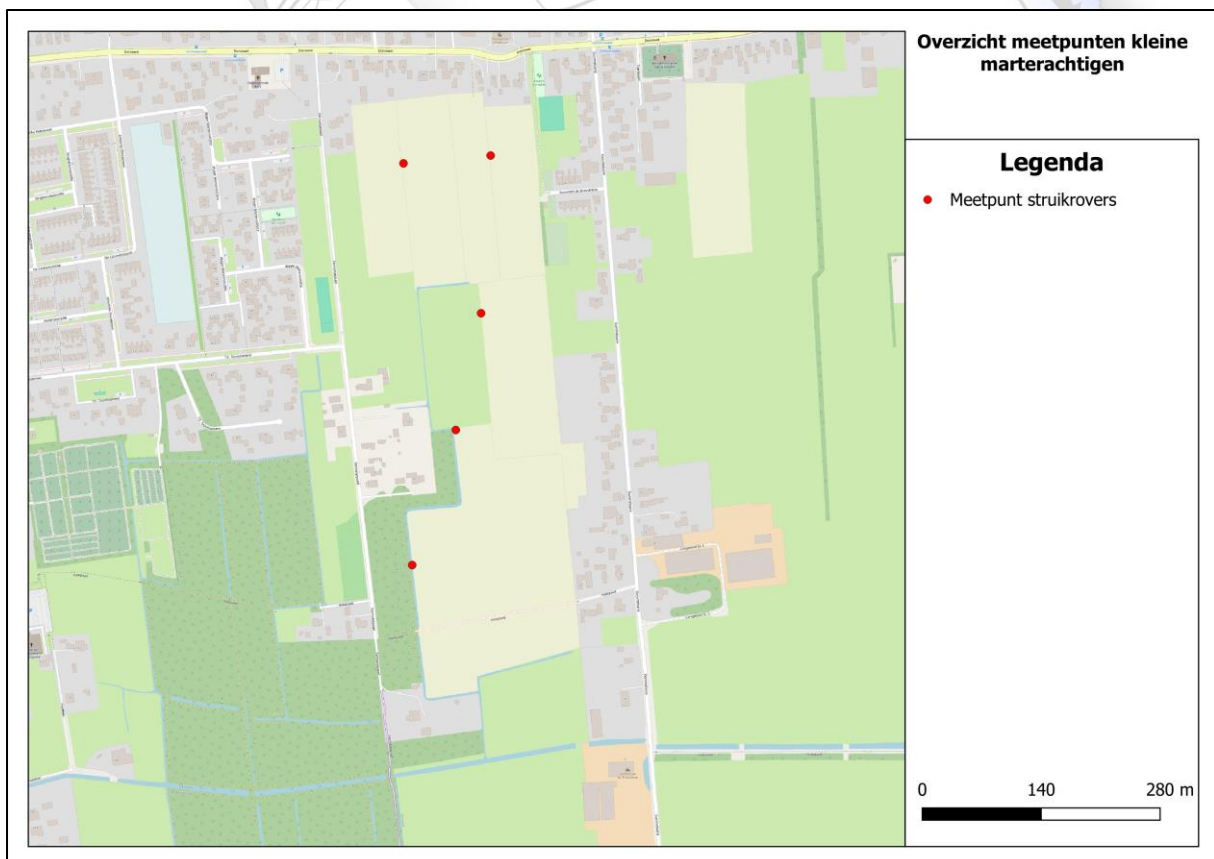
2 METHODIEK

2.1 Kleine marterachtigen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het plangebied is uitgevoerd in 2025 met behulp van struikrovers. Deze cameraval in de vorm van een halfopen PVC-buis, waarin een plank is bevestigd met lokvoer, is verdekt opgesteld en maakt foto's op het moment dat er iets voorbijkomt. Als lokvoer is een geperforeerd blik sardientjes gebruikt. Deze geur trekt kleine marterachtigen aan. Conform het Kennisdocument dient per 0,25 hectare aan geschikt leefgebied één meetpunt te worden bemonsterd. In totaal zijn vijf meetpunten aangewezen waarop struikrovers zijn geplaatst.

Hoewel het plangebied een oppervlakte heeft van circa 36 hectare, bestaat een groot deel hiervan uit intensief beheerde agrarische percelen die slechts beperkt geschikt zijn als functioneel leefgebied voor kleine marterachtigen. Het onderzoek heeft zich daarom gericht op de binnen het plangebied aanwezige lijnvormige landschapselementen, waaronder elzensingels, bosranden, erfbeplantingen, ruige vegetaties en overige structuurrijke elementen die voor bunzing, hermelijn en wezel van belang kunnen zijn als dekking, foerageergebied en verbindingroute. De vijf meetpunten zijn strategisch verdeeld over de binnen het plangebied aanwezige geschikte habitatdelen, waardoor het beschikbare functionele leefgebied binnen het plangebied representatief is bemonsterd (Figuur 3).

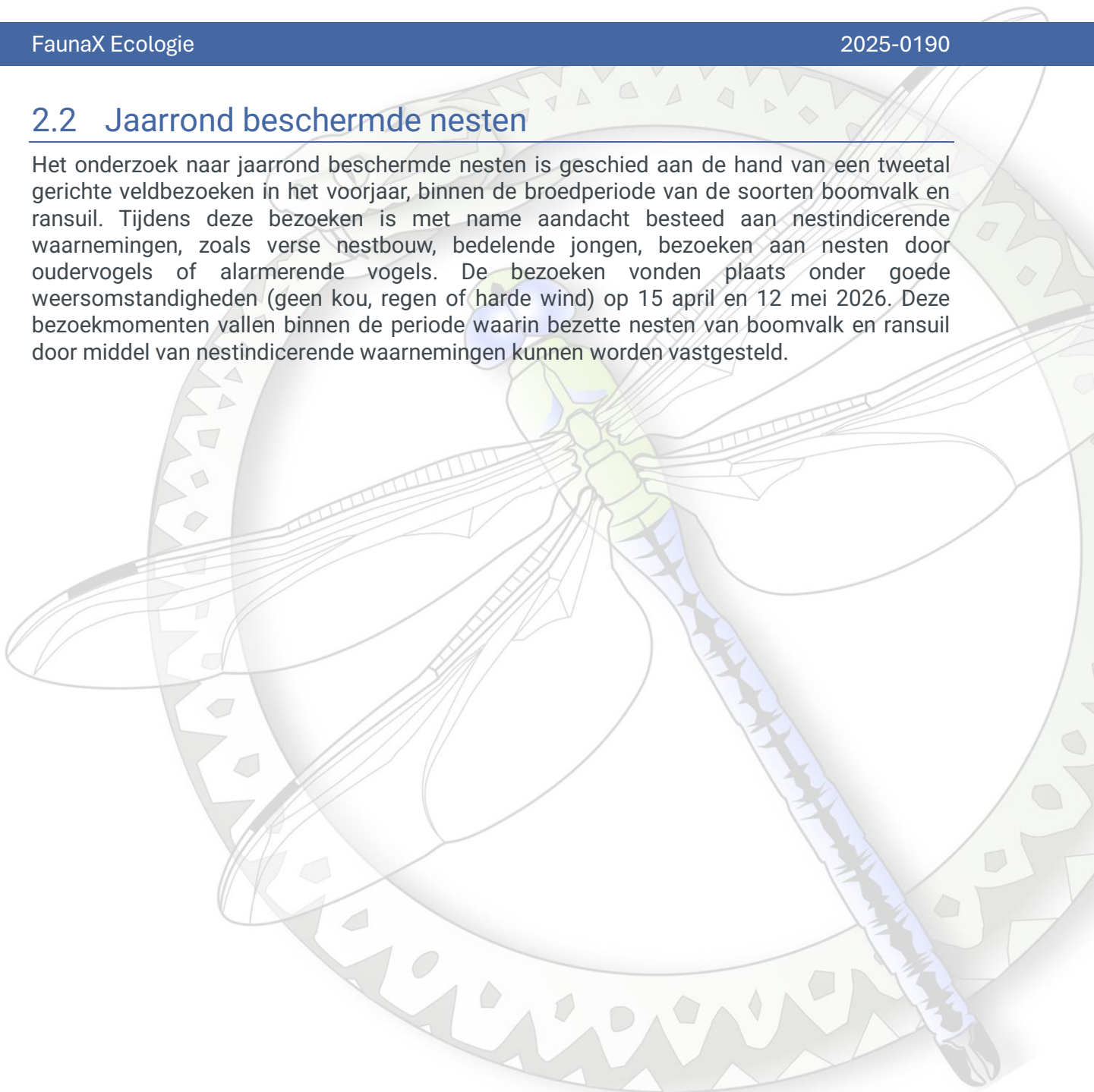
Eind augustus werden de struikrovers in het veld geplaatst. Eind september zijn de batterijen en het lokvoer ververs. De struikrovers zijn eind oktober weer uit het veld gehaald. In totaal hebben de struikrovers twee maanden lang in het plangebied gestaan. Na afloop zijn de verzamelde beelden geanalyseerd op de aanwezigheid van kleine marterachtigen.

Figuur 3: Een weergave van vijf meetpunten voor struikrovers binnen het plangebied.

2.2 Jaarrond beschermde nesten

Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten is geschied aan de hand van een tweetal gerichte veldbezoeken in het voorjaar, binnen de broedperiode van de soorten boomvalk en ransuil. Tijdens deze bezoeken is met name aandacht besteed aan nestindicerende waarnemingen, zoals verse nestbouw, bedelende jongen, bezoeken aan nesten door oudervogels of alarmerende vogels. De bezoeken vonden plaats onder goede weersomstandigheden (geen kou, regen of harde wind) op 15 april en 12 mei 2026. Deze bezoekmomenten vallen binnen de periode waarin bezette nesten van boomvalk en ransuil door middel van nestindicerende waarnemingen kunnen worden vastgesteld.

3 RESULTATEN NADER ONDERZOEK

3.1 Kleine marterachtigen

Er werden geen beelden verkregen van kleine marterachtigen. Er werden uitsluitend beelden verzameld van soorten waarvoor in de provincie Fryslân onder voorwaarden een provinciale vrijstelling geldt, waaronder steenmarter (Figuur 4), egel en bosmuis.

Figuur 4: Beeldopname van een steenmarter verzameld uit het plangebied.

3.2 Jaarrond beschermde nesten

Tijdens geen van de bezoeken aan het plangebied werden boomvalken of ransuilen gehoord of gezien binnen of in de omgeving van het plangebied.

4 CONCLUSIES EN ADVIEZEN

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

4.1 Kleine marterachtigen

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde camera-onderzoek is de aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het plangebied voldoende aannemelijk uitgesloten. Wat betreft kleine marterachtigen zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk voor de voortgang van het project.

4.2 Jaarrond beschermde nesten

Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken is de aanwezigheid van een territorium of in gebruik zijnd nest van boomvalk en ransuil binnen de invloedssfeer van het planvoornemen niet vastgesteld. Met betrekking tot de jaarrond beschermde nesten van deze soorten zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk voor de voortgang van het project.

4.3 Overige adviezen

Overige conclusies en adviezen uit de Quickscan blijven wel van kracht. Zo werd geadviseerd de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog. Dit omdat er vogels tot broeden kunnen komen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen, waarvan nesten niet jaarrond bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces en vanwege de ligging van het plangebied grenzend aan een deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens werd geadviseerd de specifieke zorgplicht na te leven voor alle overige soorten, inclusief eventuele Rode Lijst-soorten. Ook werd geadviseerd contact op te nemen met bevoegd gezag, provincie Fryslân, over het uitvoeren van een AERIUS-berekening en met betrekking tot houtopstanden. Voor meer informatie hierover, verwijzen wij naar de Quickscan (FaunaX Ecologie, 2025).

5 BRONVERMELDING

BIJ12. (2024, juli). Kennisdocument Kleine marterachtigen. Geraadpleegd op 3 juni 2026, van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-kleine-marterachtigen/>

FaunaX Ecologie (2025). (Actualisatie) Quickscan Flora & Fauna Omgevingswet / Prikkebosk te Damwâld. Rapport 24299. FaunaX Ecologie, Leeuwarden.

Provinsje Fryslân. (2023). Handreiking Kleine Marterachtigen. Geraadpleegd op 3 juni 2026, van <https://www.fryslan.frl/handreiking-kleine-marterachtigen>

Sovon Vogelonderzoek Nederland. (z.d.-a). Boomvalk. Geraadpleegd op 3 juni 2026, van <https://stats.sovon.nl/boomvalk>

Sovon Vogelonderzoek Nederland. (z.d.-b). Ransuil. Geraadpleegd op 3 juni 2026, van <https://stats.sovon.nl/ransuil>